

ת"פ 15802/04/22 - מדינת ישראל נגד רביע בדראן, מוחמד אבו סבק

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 15802-04-22 מדינת ישראל נ' בדראן

לפני כבוד השופט מוחמד עלי

בעניין: המאשימה

מדינת ישראל

נגד

הנאשמים

1. רביע בדראן (עציר)

ע"י עו"ד ב"כ סאמי מלחם

2. מוחמד אבו סבק (עציר)

ע"י עו"ד ב"כ נירה שגב

גזר דין

כתב האישום ומהלך הדיון

1. הנאשמים הורשעו על פי הודאתם בעובדות כתב אישום שתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירות הבאות: חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2) בשילוב סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: **חוק העונשין**); חבלה במזיד ברכב לפי סעיף 413 לחוק העונשין בשילוב סעיף 29 לחוק העונשין.

2. בכתב האישום המתוקן צוין כי הנאשמים הם בני דודים וקרובי משפחה של הקטין עלי בדראן (להלן: **עלי**), ומתגוררים בישוב עין אלסהלה. כמו כן צוין כי בשימושו של נאשם 1 רכב מסוג טויוטה לנד קרוזר מספר רישוי 8819457 (להלן: **הרכב** או **רכב הטויוטה**). עוד צוין כי סאלח גוהגאה המכונה "דידו" (להלן: **דידו**) מתגורר בערערה ועובד במועצה המקומית ערערה (להלן: **המועצה**).

על פי עובדות כתב האישום המתוקן, ביום 12.12.2021 התרחשה קטטה בה נפגע עלי. הנאשמים חשדו כי דיידו לקח חלק בקטטה וסייע לאחר שפגע בעלי. על רקע חשדם של הנאשמים, ביום 19.12.2021 או סמוך לכך, קשרו הנאשמים ואחרים קשר לתקוף את דיידו ולגרום לו לחבלות, באופן שיארבו לו סמוך לבניין המועצה בשעה בה הוא נהג לצאת ממקום העבודה.

לשם מימוש הקשר ולצורך קידומו, הצטיידו הנאשמים באלות ונסעו ברכב מסוג סיטרואן ברלינגו שפרטיו אינם ידועים למאשימה (להלן: **רכב הסיטרואן**). ביום 20.12.2021 סמוך לשעה 16:15 נסע נאשם 2 ברכב הסיטרואן יחד עם שניים מהאחרים, כשברשותם האלות, לכיוון המועצה; ואילו נאשם 1 נהג ברכב הטויוטה ונסע בתיאום עמם מכיוון עין אלסהלה לבניין המועצה. בהגיעם סמוך למועצה, עצר נאשם 1 את רכב הטויוטה במרחק מספר מטרים מחניית

המועצה כשהוא חוסם חלק מהכביש ומתצפת על רכב הסיטרואן אשר נעצר סמוך לחנייה של המועצה.

סמוך לשעה 16:19 יצא דידו מבניין המועצה ונכנס לרכבו מסוג יונדאי, אשר חנה בכביש בחניית המועצה. דידו התניע את הרכב והחל בנסיעה. בשלב זה, חסמו הנאשמים והאחרים באמצעות רכב הסיטרואן את הרכב של דידו. נאשם 2 יחד עם שני אחרים יצאו מרכב הסיטרואן כשהם רעולי פנים ואוחזים באלות (להלן: **התוקפים**), והחלו לחבוט ברכב של דידו באמצעות האלות על מנת להטיל עליו אימה ולגרום נזק לרכבו, כמו כן תקפו את דידו באמצעות אלה שהוטחו בו מבעד לחלון דלת הנהג בכוונה לגרום לו חבלה חמורה, פגעו באמצעות אלה בידו השמאלית וגרמו לו לחבלה וכאב.

בשלב זה דידו החל בנסיעה אחורנית במטרה להימלט, פגע ברכב אשר חנה בסמוך, המשיך בנסיעה, פגע באחד התוקפים והפילו לכביש. או אז, אחד התוקפים שזהותו אינה ידועה למאשימה הוציא ממכנסיו אקדח שהינו כלי שסוגל לירות כדור או קליע ושכוחו להמית אדם (להלן: **הנשק**), טעון בלפחות 3 קליעים מסוג 9 מ"מ התואמים לו, וירה 3 כדורים לכיוון הרכב של דידו באמצעות הנשק, ממרחק קצר של מספר מטרים בודדים, בכוונה להטיל בדידו נכות או מום או לגרום לו חבלה חמורה (להלן: **הירי**). שני כדורים פגעו ברכב של דידו בעודו נוהג ברכב. במהלך הירי שהתבצע סמוך לבניין המועצה שהו אזרחים באזור. בשלב זה דידו הצליח להימלט מהמקום והחל בנסיעה לכיוון ביתו, כאשר הנאשמים והאחרים רודפים אחריו, עד אשר הצליח להימלט מהם.

כתוצאה ממעשיהם של הנאשמים שבוצעו בצוותא חדא, נגרם לדידו במרפק שמאל שפשוף חיצוני, נפיחות ניכרת, רגישות במישוש והגבלה בתנועה עקב כאבים. דידו התפנה לקבלת טיפול רפואי שם נחבש. כמו כן נגרמו נזקים לרכב של דידו במכסה מנוע, פח, ושמשה קדמית שעלות תיקונם היא בסך 17,557.92 ₪.

3. כתב האישום המתוקן כלל גם בקשה לחילוט רכב הטיוטה ששימש את נאשם 1 לביצוע העבירות המיוחסות לו, וזאת בהתאם לסמכות הקבועה בסעיפים 32 ו-39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969. לבקשה זו נידרש בהמשך.

4. בדיון שהתקיים ביום 6.6.2022 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון לפיו הנאשמים יודו בכתב אישום מתוקן ויורשעו, אך לא היו הסכמות לעניין העונש. נוכח הסתייגויות שעלו על ידי אביו של נאשם 1 שנכח בדיון באשר להודאת נאשם 1, ביקש הסנגור שהות של יומיים על מנת לגבש עמדה סופית בנוגע להסדר הטיעון. בדיון שהתקיים ביום 9.6.2022, הצדדים שבו והודיעו כי הגיעו להסדר טיעון והנאשמים הודו בעובדות כתב האישום המותקן. בעקבות כך, ניתנה הכרעת דין בה הורשעו הנאשמים בעבירות שיוחסו להם בכתב האישום המתוקן.

5. יצוין כי בישיבת יום 9.6.2022, הבהירה המאשימה כי לנאשמים לא מיוחסות עבירות נשק, וציון תקרית הירי בכתב האישום המתוקן נועד לתיאור נסיבות האירוע [במאמר מוסגר יצוין כי כתב האישום המקורי כן כלל עבירות נשק]. עוד יצוין כי בהסכמת המאשימה שוחרר רכב הסיטרואן, שנתפס במהלך החקירה לידי אביו של נאשם 1, וזאת בכפוף למספר תנאים להבטחת חילוטו ככל שיוחלט על כך.

6. לאחר מתן הכרעת הדין, ביקש הסנגור להפנות את עניינם של הנאשמים לשירות המבחן לקבלת תסקיר ולבקשה זו נעתרתי. התסקירים הוגשו לבית המשפט בתאריכים 17.8.2022 ו- 6.9.2022, וביום 22.9.2022 טענו הצדדים לעונש. לשלמות התמונה יצוין כי בפתח ישיבת הטיעונים לעונש ביקש נאשם 1 להורות על קבלת תסקיר משלים, אך בקשה זו נדחתה (וראו פירוט הנימוקים לכך בהחלטה שניתנה ביום 22.9.2022).

תסקירי שירות המבחן

התסקיר בעניין הנאשם 1

7. שירות המבחן סקר בתסקיר את נסיבות חייו של הנאשם, את מהלך חייו, השכלתו וניסיונו התעסוקתי. צוין בתסקיר כי המדובר בנאשם צעיר, כבן 20, ללא הרשעות קודמות, שגדל והתפתח במשפחה נורמטיבית, בעלת ערכים חיוביים, המעניקה לו רשת תמיכה משמעותית. כן צוין כי הנאשם סיים 12 שנות לימוד ורכש תעודת בגרות מלאה. לאחר סיום לימודיו החל לעבוד בחברת ניקיון ועובר למעצרו עבד במאפייה.

8. עוד צוין בתסקיר כי הנאשם הביע אמפתיה כלפי המתלונן וצער על מעורבותו בפלילים וציין כי לא ציפה שהאירוע יסלים כך, אך לצד זאת צמצם מחומרת מעשיו ואף ביטא לגיטימציה לשימוש באלימות כדרך לפתרון קונפליקטים. כן צוין כי הנאשם נגרר אחר קבוצת השווים, לה הוא מגלה נאמנות ומחויבות, דבר המעפיל על שיקול דעתו ועל בחינת ההשלכות האפשריות של התנהגותו האלימה והפוגענית.

9. שירות המבחן התרשם כי על אף שהנאשם לקח אחריות על מעשיו, נטילת האחריות הייתה מצומצמת, מלווה בעיוותי חשיבה, ולא אפשרה שיח מעמיק אודות השפעת הסביבה על התנהלותו ודפוסיו האלימים. כמו כן, שירות המבחן התרשם כי אמירותיו של הנאשם בנוגע לרצונו להשתלב בטיפול לא היו קונקרטיות וממוקדות, כי הנאשם שלל כל דפוס בעייתי בהתנהלותו, וכי אמירותיו היו מילוליות ולא באו מתוך חיבור ורצון כנה לערוך שינוי בהתנהלותו.

10. על רקע נתוניו של הנאשם, העריך שירות המבחן כי קיימת רמת סיכון בינונית להישנות התנהגות אלימה. שירות המבחן סבר כי אין לשקול ענישה שיקומית ואף המליץ על ענישה מוחשית שתבהיר לנאשם את חומרת מעשיו ותציב בפניו גבול הרתעתי.

התסקיר בעניין הנאשם 2

11. שירות המבחן סקר בתסקיר את נסיבות חייו של הנאשם. צוין בתסקיר כי הנאשם כבן 26, ללא הרשעות קודמות, גדל והתפתח במשפחה נורמטיבית, ובשל בעיות בריאותיות מהן סובל אביו, הוא זה שתומך כלכלית בבני משפחתו. עוד צוין כי לדברי הנאשם הוא היה תלמיד מצטיין בבית הספר, ולאחר סיום לימודיו החל ללמוד חשמלאות

במכללה, אך לא סיים את לימודיו. כן צוין כי מזה כשלוש שנים עובד הנאשם כקבלן משנה בתחום החשמל, וכי פתח עסק עצמאי בתחום. לדבריו יש לו התחייבויות כספיות רבות הן בשל בניית ביתו ורכישת רכב חדש לעסקו, והן בשל תמיכתו הכספית בבני משפחתו ובכלל זאת תשלום שכר הלימוד של אחיותיו.

12. שירות המבחן התייחס לתסקיר המעצר שנערך בעניינו של הנאשם וציין כי התרשם שקיים פער בין נסיבות מעצרו לבין תפקודו לאורך השנים, וכי לא ניתן לשלול סכסוך פעיל של הנאשם, או גישה לנשק מצדו, וכן קשרים חברתיים בעלי גוון שלילי. כן צוין כי על אף ששירות המבחן המליץ על חלופת מעצר באזור אלקטרוני, הנאשם סירב להשתחרר לחלופת מעצר.

13. שירות המבחן ציין כי הנאשם הודה במעשיו, וכי פעל על רקע קשייו לווסת את רגשותיו ומתוך תחושת פגיעה וכעס מהפגיעה בבן דודו ו"בכבוד" משפחתו. הנאשם ציין כי נחתם הסכם סולחה עם המתלונן. משיחה שערך שירות המבחן עם המתלונן עלה כי בעבר הפריד המתלונן בקטטה שהתרחשה בבית ספר סמוך למקום עבודתו, והדבר גרר שמועות בנוגע למעורבותו באירוע ועקב כך החל הסכסוך. המתלונן ציין כי אינו חושש מפני המעורבים באירוע, כי אינו מעוניין להרוס את עתידם של בחורים צעירים, ומבחינתו מעצרו עד כה הוא עונש מספק עבורם.

14. שירות המבחן התרשם כי עמדותיו של הנאשם משקפות צמצום של חומרת מעשיו וקושי לערוך התבוננות מעמיקה בהתנהלותו האלימה, לצד היעדר אמפתיה למתלונן וחרטה פורמאלית בלבד על רקע ההליך המשפטי, וללא הבנת הפסול במעשיו. צוין כי הנאשם מתקשה לווסת דחפים ופועל מתוך תפיסות תרבותיות הנוגעות למחויבותו כלפי בני משפחתו ונאמנות לכבוד המשפחה, גם במחיר של פגיעה באחר. צוין כי עמדות אלה משקפות קשיים משמעותיים בנשיאה באחריות לעבירה. עוד התרשם שירות המבחן כי הנאשם מתמקד במחירים האישיים בהם הוא נושא בשל התנהגותו - בהם מעצרו, חוסר יכולתו לעבוד, לפרנס את משפחתו ולשלם את חובותיו.

15. על רקע נתוניו של הנאשם, העריך שירות המבחן כי קיים סיכון משמעותי להישנות עבירות אלימות, ברמת חומרה משמעותית. על כן שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית בעניינו של הנאשם בשל חוסר התאמתו, והמליץ על ענישה מוחשית ומציבת גבולות ברורים.

ראיות וטענות הצדדים לעונש

המאשימה

16. המאשימה הגישה טיעון כתוב לעונש והוסיפה וטענה בעל-פה. המאשימה טענה כי המדובר באירוע אחד וביקשה לקבוע מתחם אחד לשתי העבירות. המאשימה עמדה על הערכים המוגנים בעבירות בהן הורשעו הנאשמים ועל חומרת הפגיעה באותם ערכים. נטען כי הערכים המוגנים בעבירת החבלה בכוונה מחמירה הם שמירה על החיים ושלמות הגוף, כי המדובר בעבירה חמורה שהעונש שנקבע לצדה 20 שנות מאסר, וכי בעבירה מסוג זה חייבת להינתן הבכורה לשיקולי גמול, הרתעה והגנה על הציבור.

17. לענין נסיבות ביצוע העבירות, צוין כי חומרה יתרה ישנה במעשי הנאשמים שביצעו את העבירות תוך שימוש ברכב ככלי נשק. המאשימה טענה כי מעשיהם של הנאשמים כללו תכנון מוקדם ומדוקדק - הם קשרו קשר לתקוף את המתלונן לפחות יום קודם לאירוע, הצטיידו באלות וברכב, ותצפתו לעבר בניין המועצה עד שהמתלונן החל בנסיעה והגיע למקום בו בחרו הנאשמים. המאשימה התייחסה לחלקם היחסי של הנאשמים בביצוע העבירות וציינה כי העבירות בוצעו יחד עם מעורבים נוספים שזהותם אינם ידועה למאשימה, אך אין בכך כדי להפחית מחומרת מעשיהם שכן הנאשמים פעלו יחד בחבורה, במסגרת תכנית מסודרת ומאורגנת, כאשר חלקו של כל אחד מהנאשמים הוא מוחלט ושווה ואין לומר כי האחד היה דומיננטי יותר מהאחר. לגבי הנזק שנגרם מביצוע העבירה - הפנתה המאשימה לכך שלמתלונן נגרם שפשוף חיצוני, נפיחות ניכרת, רגישות במישוש והגבלה בתנועה עקב כאבים במרפק שמאל; כמו כן נגרם נזק לרכבו של המתלונן בשווי של כ- 17,557 ₪. המאשימה טענה כי הנאשמים ביצעו את העבירות על רקע חשדם כי המתלונן לקח חלק בקטטה בה נפגע קרוב משפחתם, וציינה כי אין בכך סיבה מוצדקת בגינה הנאשמים לקחו את החוק לידיהם באופן מודע. צוין כי שני הנאשמים הם בגירים, ובחרו בחירה מושכלת לבצע את העבירות, וכי מעשיהם מעידים על התנהלות עבריינית, על מסוכנות גבוהה ועל זלזול בחיי אדם.

18. המאשימה הפנתה למדיניות הענישה הנוהגת וטענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 3.5 ל-6 שנות מאסר בפועל.

19. אשר לגזירת העונש בתוך המתחם - נטען כי לנאשמים אין עבר פלילי, שניהם הודו לפני שמיעת ראיות ובכך חסכו זמן שיפוטי ואת עדות המתלונן. מאידך נטען כי שני הנאשמים אינם קטינים, וכי הקטטה שהתרחשה שבוע עובר לאירוע מושא האישום, לא יכולה להיחשב כהתגרות. המאשימה הפנתה לתסקירי שירות המבחן ששללו אפיק שיקומי. כן ציינה המאשימה כי שני הנאשמים עצורים עד תום ההליכים - הנאשם 1 מיום 8.3.2022; והנאשם 2 מיום 6.3.2022. על כן, ביקשה המאשימה להטיל על הנאשמים עונש באמצע המתחם שהוצע, זאת לצד מאסרים מותנים ארוכים ומשמעותיים ופיצוי כספי למתלונן.

הנאשם 1

20. הסנגור הפנה לעובדות כתב האישום המתוקן וטען כי תיקון כתב האישום הוא משמעותי ביותר והדגיש את העובדה כי עבירות הנשק שיוחסו לנאשמים בכתב האישום המקורי הושמטו.

21. הסנגור הפנה לנסיבות ביצוע העבירות. נטען כי הנזק שנגרם למתלונן הינו שפשוף בלבד. לגישת הסנגור, נסיבות האירוע מלמדות כי הדברים יצאו משליטה, וכי מדובר במעשה ילדותי, על רקע תקיפת קטין קרוב משפחתו של הנאשם, על ידי המתלונן, כך על פי חשד הנאשמים.

22. הסנגור הפנה למדיניות הענישה הנוהגת וטען כי מתחם העונש ההולם נע בין 7 ל-16 חודשי מאסר בפועל. נטען כי המאשימה עתרה לקביעת מתחם מופרז לחומרה.

23. אשר לגזירת העונש בתוך המתחם, הסנגור הדגיש כי מדובר בנאשם צעיר, ללא עבר פלילי. הסנגור הגיש הסכם סולחה שנחתם עם המתלונן (סומן נ/1), והפנה לתיקון של כתב האישום שנעשה על דעת המתלונן. לטענת הסנגור, מהסכם הסולחה ניתן ללמוד כי הצדדים מוותרים באופן הדדי על נקיטת הליכים האחד נגד השני - ואף על פיצוי המתלונן. הסנגור טען כי הנאשם רוצה לפתוח דף חדש, הפנה לאמור בתסקיר לגבי כך שהנאשם נגרר אחר מעשיהם של אחרים, וציין כי משפחתו של הנאשם היא מכובדת ותתמוך בו על מנת להוציאו מהמצב אליו נקלע.

24. בדברו לפני ציין הנאשם שהוא מתנצל על מה שקרה ואמר שמעשיו לא ישנו.

הנאשם 2

25. הסנגורית הפנתה גם כן לתיקון המשמעותי לשיטתה של כתב האישום, וציינה גם כן כי הרקע לאירוע הוא חשד שהמתלונן נטל חלק בתקיפת קרוב משפחה של שני הנאשמים. לטענת הסנגורית, המשטרה נקטה באכיפה בררנית כלפי הנאשם, משום שלא חקרה את המתלונן שהיה מעורב לכאורה בהכאת קרוב משפחתם של הנאשמים. נטען כי נתון זה צריך להטות את הכף לקולה.

26. אשר לנסיבות ביצוע העבירות - נטען כי החבלה שנגרמה למתלונן אינה משמעותית, ולא הותירה צלקת או נזק חמור. כן הפנתה להסכם הסולחה שנערך בין הצדדים, וציינה כי ההסכם הביא לקץ הסכסוך.

27. הסנגורית הפנתה למדיניות הענישה הנוהגת וטענה כי מתחם העונש ההולם נע בין מספר חודשי מאסר ועד שנה וחצי מאסר בפועל. כן טענה כי הפסיקה אליה הפנתה המאשימה מתייחסת למקרים חמורים יותר ולא משקפים את המתחם הראוי.

28. אשר לגזירת העונש בתוך המתחם, הסנגורית הדגישה כי לנאשם אין עבר פלילי, וציינה את גילו הצעיר. נטען כי הנאשם החל לעלות על דרך המלך - הוכשר כחשמלאי מוסמך, ופתח עסק שמומן על ידי הלוואות. עוד נטען כי הנאשם מפרנס את הוריו, וכי אביו סובל מנכות. הסנגורית הגישה אסופת מסמכים התומכים בטענותיה (סומנה נ/1). הסנגורית התייחסה לתסקיר שירות המבחן וציינה כי התסקיר שלילי אך הנימוק לשלילת הליך שיקומי, לפי שירות המבחן, הינו בין היתר קשייו של הנאשם בהתבוננות וחשיפה, ובוויסות דחפים. לטענת הסנגורית נימוק זה אינו מובן, שכן האינטרס הציבורי הוא לא להכניס נאשם ללא עבר פלילי לכלא שם הוא עשוי להתדרדר. נטען כי בכל מקרה תסקיר הוא רק כלי עזר לבית המשפט. עוד הדגישה הסנגורית כי הנאשם נמצא במעצר עד תום ההליכים למעלה מ-7 חודשים, והדגישה כי מדובר במעצר ראשון.

29. אחותו של הנאשם העידה לפני ובדבריה ציינה כי היא כבת 29 ומחנכת במקצועה. היא ציינה כי הנאשם הוא זה שתמך בה כלכלית ושילם את לימודיה משום שהוריה לא עובדים, ואביה מתפרנס מקצבת נכות. כן ציינה האחות כי לאחרונה היא התארכה, וכי הנאשם קנה לה את הנדוניה וריהוט הבית על חשבון. האחות ציינה כי לנאשם עסק חדש, וכי כל חובות העסק נופלות על כתפי הוריהם. לבסוף ציינה כי היא ואחיה התחנכו בביתם לערכים ולא לדרך עבריינית.

30. בדברו לפני ציין הנאשם כי התחיל בעבודה חדשה, כי מה שקרה לא נעשה בכוונה, כי הוא מתנצל, ורוצה לחזור לעבודתו.

מתחם העונש ההולם

31. כידוע, גזירת הדין נעשית, בדרך כלל, בשני שלבים עיקריים: קביעת מתחם עונש הולם ולאחר מכן גזירת העונש בתוך המתחם (סעיף 40ג' לחוק העונשין). בתוך כך יש לבחון אם קיימים שיקולים המצדיקים סטייה מהמתחם (ראו לעניין בחינת שלבי גזירת העונש בין היתר: ע"פ 1127/13 **גברזגי נ' מדינת ישראל** (15.1.2014)). סימן א'1 לפרק ו' לחוק העונשין, מונה שתי אפשרויות בהן ניתן לסטות ממתחם העונש שנקבע. סעיף 40ד' לחוק העונשין קובע כי בית המשפט רשאי לחרוג ממתחם העונש ההולם במקרה ומצא כי הנאשם השתקם או שיש סיכוי של ממש שישתקם. סעיף 40ה' לחוק העונשין קובע אפשרות להטיל עונש חמור מהרף העליון של המתחם במקרהו של נאשם שיש חשש ממשי שיחזור ויבצע עבירות, והחמרה בעונשו והרחקתו מהציבור נדרשת כדי להגן על שלום הציבור (קביעה כזו מחייבת קיומו של עבר פלילי משמעותי או הצגת חוות דעת מקצועית).

32. תחילה נציין כי הצדדים ביקשו לקבוע כי כתב האישום מגלם אירוע אחד ואכן ממקרא כתב האישום עולה כי הוא כולל אירוע אחד ועל כן יש לקבוע מתחם עונש הולם אחד לאירוע כולו.

33. העבירה העיקרית בה הורשעו הנאשמים היא עבירת אלימות, שבמקרה זה היא עבירה של חבלה בכוונה מחמירה, אשר מדורגת כאחת העבירות החמורות במדרג עבירות האלימות. ככלל, הערכים המוגנים בעבירות האלימות, ובכלל זה העבירה בו הורשעו הנאשמים, הם שלמות הגוף והנפש, והגנה על בטחונו האישי של האדם. ערך נוסף במדרג גבוה יותר, הוא שלום הציבור וקיום חברה תקינה ובטוחה.

34. לאלימות על כל צורותיה אין מקום בחברה מתוקנת חפצת חיים. התגובה העונשית של בית המשפט למעשיו של נאשם אשר בוחר בדרך האלימות צריכה להיות ברורה. עליה לשאת מסר חד וברור ולבטא את קולו של הציבור שנקעה נפשו מהאלימות שנראה כי מכלה כל חלקה טובה. המענה העונשי צריך למצוא ביטוי בצמד של שתי אותיות - די!

לא אחת הדגיש בית המשפט העליון כי יש להטיל עונשים משמעותיים בגין נקיטה באלימות; "**בית משפט זה עמד לא אחת על כך שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם אלימות החותרת תחת זכותו של אדם לשלמות גופו... וכן על הצורך להרתיע את הפונים לפתרון סכסוכים בכוח הזרוע באמצעות השתתפות עושים הולמים ומשמעותיים. זאת במטרה להעביר את המסר כי החברה אינה סובלנית להתנהגויות מסוג זה...**" (ע"פ 759/16 **גבארין נ' מדינת ישראל** (13.6.2016)).

35. בהתייחס לחומרה הטמונה בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, ציין בית המשפט העליון דברים אלו:

"גרימת חבלה בכוונה מחמירה היא עבירה שעונשה המירבי עומד על 20 שנות מאסר. עונש זה איננו רק מגדיר את גבולה העליון של סמכות הענישה שבידי בתי המשפט, אלא גם מבטא את עמדת המחוקק ביחס לחומרת העבירה שבה עסקינן... בקבעו עונש מירבי זה, הורה לנו המחוקק לשקול הטלת עשרים שנות מאסר בפועל על נאשם שנמצא אשם בגרימת חבלה בכוונה מחמירה בנסיבות המצויות בדרגת החומרה הגבוהה ביותר. המחוקק לא דיבר לריק - עלינו להתאים את הענישה הנוהגת לעמדתו זו" (ע"פ 4344/18 גאבר נ' מדינת ישראל (16.8.2019)).

36. עם זאת, העבירה לפי סעיף 329 לחוק העונשין כוללת משרעת רחבה של נסיבות וסיטואציות שונות, ובהקשר זה צוין -

"חומרתה הרבה של עבירת החבלה בכוונה מחמירה... ופגיעתה הקשה בערכים המוגנים של הגנה על שלום הציבור וביטחונו, הביאו את המחוקק לקבוע בגינה עונש מאסר ממושך, שני בחומרתו רק לעבירת הרצח. מובן כי נוכח המנעד הרחב של הנסיבות האפשריות לביצוע העבירה, ונסיבותיו האישיות של הנאשם במקרים השונים, קיימת קשת רחבה של מתחמי ענישה שנקבעו בגין עבירה זו..." (ע"פ 205/19 ולדיסלב נ' מדינת ישראל (7.6.2020)).

הגדרת העבירה של סעיף 329 לחוק העונשין עצמה יוצרת מגוון רב של נסיבות אפשריות לביצוע העבירה, שכן העבירה מגדירה מספר חלופות אשר מי שעושה אחת מהן "בכוונה להטיל באדם נכות או מום, או לגרום לו חבלה חמורה, או להתנגד למעצר או לעיכוב כדין, שלו או של זולתו, או למנוע מעצר או עיכוב כאמור" - "יחשב למי שביצע את העבירה. כך לדוגמה, לצד החלופה של פציעת אדם או גרימת חבלה חמורה, אחת החלופות עוסקת במצב של ניסיון שלא כדין לפגוע באדם בנשק חם או קר, גם אם לא נגרמת תוצאה של חבלה חמורה. במקרה שלפנינו לנאשמים מיוחסת עבירה לפי החלופה העוסקת בניסיון לפגוע באדם.

37. מלבד עבירת החבלה בכוונה מחמירה, הורשעו הנאשמים גם בעבירה של חבלה במזיד ברכב. הערך המוגן בעבירת חבלה במזיד ברכב הינו ערך השמירה על רכוש הזולת, וביתר שאת על רכבו, שעה שעבירה זו נקבעה כעבירה מסוג פשע, להבדיל מעבירה מסוג עוון בהתייחס לפגיעה במרבית סוגי הרכוש האחרים.

38. **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה:** במקרה שלפנינו יש לתת את הדעת לנתונים כפי שהם עולים מהעובדות שתוארו בכתב האישום ולתת ביטוי למספר שיקולים.

(-) בראשם של השיקולים יש לתת ביטוי לפגיעה במתלונן - הן בפועל והן בכוח. גם אם למתלונן לא נגרמה פגיעה גופנית חמורה, לא ניתן להקל ראש בסיכון הגבוה והחמור שהתנהגות הנאשמים יצרה. בדיוק לסיכון שכזה מכוון האיסור שבסעיף 329(א)(2) לחוק העונשין, אשר שם את הדגש בין היתר על האמצעים ששימשו במהלך האירוע האלים והכוונה

הפוגענית אליה שאפו. נזכיר, כי בתום יום עבודתו של המתלון ובעודו נוסע לתומו ממקום העבודה, ארבו לו הנאשמים ביחד עם אחרים, חסמו את דרכו, כאשר חלק מן המעורבים היו רעולי פנים, וחלקם מצויד בנשק. הנאשמים עצמם הצטיידו באלות ועשו בהן שימוש. כמו כן, לא ניתן להקל ראש בתחושותיו של המתלון, שניתן להניח כי עברו עליו רגעים קשים של פחד ואימה נוכח מעשיהם של הנאשמים ויתר התוקפים. נוסף לאלה, המתלון הותקף מבעד לדלת רכבו, וגם נגרם נזק כספי לא מבוטל לרכבו. למרבה המזל המתלון הצליח לברוח מהמקום. מטבעם של תרחישים אלימים, האירוע יכול היה להיגמר בצורה קשה הרבה יותר ורק מנוסת המתלון מנעה זאת. זאת ועוד, מנסיבות האירוע עולה כי היה פוטנציאל משמעותי להסלמה באירוע, שכן תקיפת אדם תוך כדי נהיגתו ברכב יכולה הייתה להוביל לתוצאות קשות אף יותר - בין היתר בשל איבוד שליטה ברכב, ואף פגיעה בחפים מפשע.

(-) נזכיר כי על פי המתואר בכתב האישום במהלך האירוע אף נורו יריות מנשק חם על ידי אחרים שחברו לנאשמים כדי לתקוף את המתלון. העובדה כי באירוע היה שימוש בירי מנשק חם, אך מלמד על חומרתו המרובה של האירוע ועל הנזק הרב שהיה טמון בו. עם זאת, יש להדגיש כי לנאשמים לא יוחסו עבירות נשק ולא נטען כי הם אלו שביצעו את הירי. בישיבת יום 9.6.2022 הצהירה המאשימה בצורה ברורה כי "למען הסר ספק, מובהר כי לנאשמים לא מיוחסות עבירות בנשק או ירי, והן מתוארות בכתב האישום כנסיבות התרחשות האירוע". גם בכך יש להתחשב.

(-) התיאור בכתב האישום ודפוס ביצוע העבירות מלמד כי קדם לביצוע העבירות תכנון משמעותי הכולל חבירה של מספר אנשים בצוותא, תוך עריכת תצפית על היציאה ממקום עבודתו של המתלון, והמתנה לשעת כושר בה תוצא התכנית העבריינית אל הפועל. התכנון והתחכום שבביצוע העבירות נלמד גם מן האופן בו בוצעו העבירות - החל בחסימת חלק מן הכביש בו היה אמור המתלון לנסוע באמצעות שני רכבים שונים, וכלה בהצטיידות בשני רכבים שונים ובאלות. יצוין כי בניגוד לעמדת המאשימה, איני סבור כי הנאשמים עשו שימוש בכלי הרכב ככלי נשק, שכן מעובדות כתב האישום עולה כי השימוש בשני הרכבים נועד לחסום את דרכו של המתלון, ולרדוף אחריו, והם לא ניסו לדרוס או לפגוע במתלון באמצעות כלי הרכב. בהקשר זה יש להפנות גם לכך, שמעשיהם של הנאשמים נמשכו זמן מסוים ועל אף שהיו להם מספר "נקודות יציאה" בהן יכלו להתחרט על מעשיהם, כגון בעת ניסיונו של המתלון לברוח מהמקום, הם התמידו ודבקו בתכניתם העבריינית.

(-) בבחינת הרקע לביצוע העבירות - יודגש כי גם אם הנאשמים חשדו כי המתלון היה מעורב בדרך זו או אחרת בקטטה במהלכה נפגע קרוב משפחתם של הנאשמים, אין בכך כדי להצדיק את מעשיהם. לא זו בלבד שאין המדובר בנסיבה לקולה, המדובר בנסיבה מחמירה. ככל שאכן קרוב משפחתם נפגע על ידי אחר, מצופה כי המענה יהיה פניה לרשויות אכיפת החוק לטיפול בעניין. חלף זאת, הנאשמים נטלו את החוק לידיים וביקשו להיות הרשות האוכפת, החוקרת והמוציאה לפועל.

39. לשם חילוץ מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות מסוג העבירות בהן הורשע הנאשם, נפנה למספר מקרים בעלי מאפיינים דומים ככל שניתן, אך לא יהיה זה מיותר לשוב ולהזכיר כי כל מקרה ונסיבותיו ולעולם יהיה שוני בין הנסיבות הקשורות בכל מקרה ומקרה.

(-) ע"פ 6684/16 חלוא נ' **מדינת ישראל** (9.7.2017): הנאשם הורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה

לפי סעיף 329(א)(1), וזאת בשל סכסוך על רקע מקום ישיבה במקום ציבורי. המתלון התיישב בשולחן בו ישב המערער עם אחרים, והתרחק ממנו לבקשת הנאשם. אדם אחר שהבחין בדבר ניגש לשולחן, הכה עליו בחוזקה, ועקב כך התפתחה קטטה בינו לבין הנאשם. הנאשם נטל בקבוק וודקה מזכוכית, שבר אותו, ודקר את המתלון שניגש להפריד בין המתקוטטים ודחף לשם כך את הנאשם. למתלון נגרם חתך בצוואר, והוא אושפז למשך יום. בית המשפט העליון קיבל את ערעור הנאשם לעניין העונש, וגזר עליו מאסר בפועל למשך שלוש שנים וחצי, חלף מאסר של ארבע שנים וחצי, בגין נסיבותיו של המקרה ובהן העובדה שמדובר באירוע שהתרחש במהירות, בו היו מעורבים אנשים שונים, ובשל העובדה שהפגיעה שנגרמה למתלון לא הייתה חמורה יחסית.

(-) ע"פ 8870/12 סנד נ' **מדינת ישראל** (15.1.2014): המערערים הורשעו בבימ"ש המחוזי בגרימת חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיפים 329(א)(1) ו-329(א)(2) לחוק העונשין, ונגזרו עליהם 45 חודשי מאסר בפועל. הרקע להרשעה ולעונש הוא הגעת המערערים למתחם תחנת דלק בו עבד המתלון, לאחר שהוזעקו על ידי אביהם, כשהם מצוידים במוט ברזל ובשוקר חשמלי ותקפו בצוותא את המתלון, שאך ביקש להרגיע את רוחו של האב. כתוצאה ממעשיהם של המערערים נחבל המתלון בראשו ונגרמו לו מספר שברים וחבלות. בית המשפט העליון קבע כי בית המשפט המחוזי נקט יד מחמירה, אך לא באופן החורג באופן קיצוני ממדיניות הענישה המקובלת.

(-) ת"פ (מחוזי נצרת) 38763-06-12 **מדינת ישראל נ' סוביח** (26.8.2013): הנאשם הורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה, עבירה לפי סעיפים 329(א)(1)+(2) לחוק העונשין. בין המתלון לנאשם, אחים, היה סכסוך על רקע העובדה, כי צינור הביוב של דירת הנאשם עובר במוסכו של המתלון. הנאשם החל לתקוף את המתלון באגרופיו זאת על רקע חשדו, כי המתלון סתם את צינור הביוב בבטון, נטל מוט ברזל, התקרב אל המתלון וחבט בו בעוצמה, מספר חבטות, באמצעות מוט הברזל בפניו. כתוצאה ממעשי הנאשם, נגרמו למתלון פגיעות קשות ושברים רבים בעצמות הפנים ובשיניים. בית המשפט קבע מתחם עונש שנע בין 3 שנות מאסר ל- 7 שנות מאסר, וגזר על הנאשם 50 חודשי מאסר בפועל.

(-) ת"פ (מחוזי חיפה) 53642-05-21 **מדינת ישראל נ' לויטן** (8.8.2022): הנאשם הורשע בעבירה של חבלה בכוונה מחמירה לפי סעיף 329(א)(2), הנאשם הגיע בלא תכנון מוקדם להתפרעות המונית, וניסה להכות את המתלון באמצעות מוט מתכתי בו אחז. בטרם הצליח, תפסוהו השוטרים והוא נעצר. בסמוך למעצרו, נמצאה סכין בכיס מכנסי הנאשם, שעל להבה אותו שרידי דם המתאימים לפרופיל D.N.A של המתלון. בית המשפט קבע מתחם עונש הולם שנע בין 27 חודשים ל-4 שנות מאסר בפועל, וגזר על הנאשם עונש של 28 חודשי מאסר בפועל.

כמו כן, עיינתי בפסקי הדין הרבים אליהם הפנו הצדדים. כאמור, נסיבות העבירה בה הורשעו הנאשמים עשויות להיות שונות ממקרה למקרה לפיכך, אינני רואה להתייחס לכלל פסק הדין שהצדדים הפנו אליהם. ניתן לציין את גזר הדין שניתן ת"פ (מחוזי חיפה) 29179-03-15 **מדינת ישראל נ' אבו רומי** (8.3.2016). לפי המתואר באותו מקרה, הנאשם יחד עם אחרים, תקף את המתלון באמצעות מוטות ואלות בכל חלקי גופו, וכתוצאה מכך נגרמו לו המטומות בחלקי גופו השונים, שברים בפנים ואיבוד הכרה. מעשי הנאשם בוצעו על רקע נקמה בשל פגיעת קודמת בקרוב משפחתו של הנאשם. הנאשם הורשע בעבירה לפי סעיף 329(א)(1) לחוק העונשין. בית המשפט קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל, וגזר על הנאשם 30 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט התחשב בגילו הלא

צעיר של הנאשם, ובכך שמדובר במאסרו הראשון. הנאשמים הפנו בין היתר לגזר הדין שניתן בתפ"ח 51738-02-18
מדינת ישראל נ' קומפונימיט (15.8.2018), אך אינני סבור כי ניתן ללמוד ממקרה זה לענייננו.

40. הסנגורים הפנו להסכם סולחה שנערך בין המתלון לנאשמים (נ/1). הסכם סולחה בין הצדדים הניצים הוא שיקול להקלה בעונשו של נאשם, אולם אין הוא בגדר שיקול מכריע (ראו: ע"פ 6340/11 **זחיאקה נ' מדינת ישראל** (16.2.2012)). אמנם הסכם סולחה הוא פרקטיקה חברתית חיובית שיש מקום להתחשב בה בנסיבות מסוימות (רון שפירא "הגיעה העת לסולחה" **הפרקליט** מח 433, 434 (תשס"ו); ע"פ 5998/15 **עקול נ' מדינת ישראל** (27.6.2016); ע"פ 6271/15 **פלוני נ' מדינת ישראל** (6.1.2016); דנ"פ 3261/03 **סרחאן נ' מדינת ישראל**, (9.4.2003)), אך מבלי לטעת מסמרות, נראה כי שימוש יתר במוסד זה, עשוי לשחוק את האפקטיביות שלו. אינני מתיימר למצות את השינויים שחלו במוסד הסולחה (שלא בטובתו), ואסתפק בכך שאין להפוך את מוסד הסולחה, לתחליף לאכיפה אפקטיבית ולהרתעה מוחשית, במיוחד בעבירות אלימות. המקרה הנוכחי ילמד - כעולה מתסקיר שירות המבחן, הנאשמים אינם מפנימים את חומרת מעשיהם ועל כן נראה כי הסכם הסולחה, אולי תרם להרגעת הרוחות בין הנאשמים למתלון אך לא חולל שינוי מהותי בעמדת הנאשמים, ועל כך בהמשך.

זאת ועוד, ב"כ נאשם 1 מבקש ללמוד מן ההסכם כי המתלון ויתר על פיצוי כספי. אינני מקבל טענה זו. ראשית, מנוסח ההסכם אין ויתור חד משמעי של המתלון על הפיצוי, והאמור בסעיף 5 להסכם לפיו הצדדים "מוותרים באופן הדדי על טענותיהם ו/או דרישותיהם ו/או בקשותיהם" לא מלמד בהכרח על ויתור על פיצוי. שנית, לא הונחה תשתית ראייתית מספקת שאכן המתלון ויתר על הפיצוי ואם כן - מה היו מניעיו לעשות כן. לפיכך, בשים לב לנזק שנגרם למתלון, הן הנזק הגופני והן הנזק הנפשי, לצד הנזק הכספי לרכבו, איני רואה להימנע מהטלת פיצויים לטובת המתלון.

41. לסיכום, בשים לב לעבירות בהן הורשע הנאשם ולנסיבות המקרה אני קובע כי מתחם העונש ההולם בנסיבותיו של מקרה זה נע בין 30 ל- 54 חודשי מאסר בפועל, וכן מאסר על תנאי, ופיצוי למתלון. המאשימה לא ביקשה לכלול קנס במתחם ועל כן המתחם לא יכלול קנס.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

42. בגזירת העונש בגדרי מתחם העונש ההולם יש לשקול את הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה (סעיף 40 יא' לחוק העונשין). ואלה השיקולים:

(-) שני הנאשמים צעירים, אם כי נאשם 1 צעיר יותר. נאשם 1 יליד 2002, בן 20; ונאשם 2 יליד 1996, בן 26. לשני הנאשמים אין הרשעות קודמות. בנסיבות אלו מובן שעונש מאסר ממושך יקשה על הנאשמים בהיותם במאסר לראשונה בחייהם. בנוסף, הרחקת הנאשמים ממשפחותיהם, תקשה גם על בני המשפחה, במיוחד לאור תמיכת נאשם 2 בבני משפחתו, וברי כי למאסר תהיה השפעה על עיסוקו של הנאשם.

(-) שני הנאשמים הודו בעובדות כתב האישום עוד בתחילתו של ההליך. להודאת הנאשמים יש משמעות שכן הם חסכו את העדתו של קורבן העבירה, עם כל המשתמע מכך. עם זאת יצוין כי מתסקירי שירות המבחן עולה תמונה מדאיגה ביחס לשני הנאשמים. עולה כי נאשם 1 צמצם במידת אחריותו לאירוע ואף ביטא לגיטימציה לשימוש באלימות כדרך לפתרון קונפליקטים, אם כי הביע אמפתיה כלפי המתלונן. נאשם 2 הביע חרטה פורמאלית בלבד, לא הבין את הפסול במעשיו ואת חומרתם ואף ביטא העדר אמפתיה למתלונן.

(-) שירות המבחן לא בא בהמלצה טיפולית בעניינם של שני הנאשמים. עם זאת קיימת שונות במידת המסוכנות שהוערכה על ידי שירות המבחן לגבי כל אחד מהנאשמים - לגבי נאשם 1 נקבע כי רמת המסוכנות הנשקפת מן הנאשם להישנות התנהגות אלימה בעתיד היא בינונית; ואילו לגבי הנאשם 2 נקבע כי קיים סיכון משמעותי להישנות עבירות אלימות, ברמת חומרה משמעותית. זאת ועוד, לגבי נאשם 2 צוין בתסקיר כי לא ניתן לשלול סכסוך פעיל של הנאשם, או גישה לנשק מצדו, וכן קשרים חברתיים בעלי גוון שלילי.

(-) לבסוף שקלתי את התקופה הארוכה בה היו שני הנאשמים נתונים במעצר: הנאשם 1 עצור מיום 8.3.2022, והנאשם 2 עצור מיום 6.3.2022, שניהם עצורים במשך למעלה משבעה וחצי חודשים.

43. בשלב זה אעבור לדון בבקשה לחילוט הרכב ולאחר מכן אשוב ואסכם את הדברים.

בקשת החילוט

44. כתב האישום, הן לפני התיקון והן לאחר התיקון, כלל בקשה לחילוט רכב הטויוטה, מספר רישוי 8819457 (להלן: **הרכב**), וזאת בהתאם לסמכות הקבועה בסעיפים 32 ו-39 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: **פסד"פ**). בבקשת החילוט נטען כי הרכב הוא בבעלות נאשם 1 ושימש אותו לביצוע העבירות המיוחסות לו.

45. סעיף 32 (א) לפסד"פ קובע כי: **"רשאי שוטר לתפוס חפץ, אם יש לו יסוד סביר להניח כי באותו חפץ נעברה, או עומדים לעבור, עבירה, או שהוא עשוי לשמש ראיה בהליך משפטי בשל עבירה, או שניתן כשכר בעד ביצוע עבירה או כאמצעי לביצועה".** בהמשך, קובע סעיף 39 (א) לפסד"פ כי: **"על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט, בנוסף על כל עונש שיטיל, לצוות על חילוט החפץ שנתפס לפי סעיף 32, או שהגיע לידי המשטרה כאמור בסעיף 33, אם האדם שהורשע במעשה העבירה שנעשה בחפץ או לגביו הוא בעל החפץ; דין צו זה כדין עונש שהוטל על הנאשם"** (ההדגשות שלי - מ"ע).

46. כעולה מלשון הסעיפים, סמכות החילוט מותנית בקיומם של תנאים מצטברים אלו: כי בחפץ שנתפס בוצעה עבירה או עומדים לבצע עבירה; וכי בעל החפץ הורשע בדינו והרשעתו מתייחסת למעשה שנעשה בחפץ או לגביו (ראו: ע"פ 6234/03 **מדינת ישראל נ' זיתאוו** (9.3.2005)). בפסיקה הודגש כי סעיף 39 (א) לפסד"פ אשר נועד לפגוע בזכות קניינו של העבריין קובע כי דינו של החילוט כדין עונש שהוטל על הנאשם, וככל הוראה עונשית יש להעניק לה

פרשנות מצמצמת, הואיל והיא נועדה לפגוע במעורבים במעשה הפלילי עצמו, ולא באלה שאין להם זיקה אליו או שזיקתם רופפת (ע"פ 1982/93 **בנק לאומי לישראל בע"מ נ' מדינת ישראל**, פ"ד מח(3) 238 (1994)). לבסוף, יש לציין כי סמכות החילוט היא סמכות שבשיקול דעת, אשר הפעלתה תלויה בין היתר בהשלכות חילוט הרכוש ובהשתלבותו במערך הענישה הכולל שיושג על הנאשם (ע"פ 9104/20 **מדינת ישראל נ' טבצ'ניקוב** (4.3.2021)).

47. משהנחנו את המסגרת הנורמטיבית לדיון בבקשת החילוט, נפנה לדיון בטענות הצדדים לגבי בקשת החילוט.

48. דומה כי לא יכולה להיות מחלוקת של ממש כי הרכב שימש לביצוע העבירות שיוחסו לנאשם 1. כעולה מכתב האישום המתוקן, הרכב שימש להגעת הנאשם 1 לזירת האירוע, לחסימת חלק מן הכביש וכן כדי לתצפת על הרכב האחר שהיה חלק מן האירוע. לפיכך, אינני מקבל את טענת הסנגור כי מי שהיה מעורב באירוע היה רכב אחר. מעורבות רכב הטיוטה עולה מכתב האישום בו הודה הנאשם. המחלוקת העיקרית נוגעת אפוא לשאלת זיקתו של הנאשם 1 לרכב, כלומר לשאלה אם נאשם 1 הוא הבעלים של הרכב, ובכך גם התמקדו טענות הצדדים.

49. תחילה יצוין כי במהלך ישיבת הטיעונים לעונש שהתקיימה ביום 22.9.2022, בה העלתה המאשימה את עתירתה לחילוט הרכב, לא הובאה כל ראיה לתמיכה בטענתה לגבי בעלות נאשם 1 ברכב, והיא ביקשה להסתמך על הודאת הנאשם 1 בעובדות כתב האישום. נוסף לכך, המאשימה לא הודיעה לגבי נטור בדראן (להלן: **נטור**), אשר רשומה כבעלים של הרכב במשרד הרישוי, על קיום הדיון בבקשה לחילוט הרכב. זאת, מקום שנטור - דודתו, אחות אמו של נאשם 1 - הגישה בקשה בעבר לשחרור הרכב לאחר שנתפס. לקראת סוף הדיון, ציין ב"כ המאשימה כי "ככל שבית המשפט לא מסתפק בהודאת הנאשם [בכתב אישום] נבקש לזמן את הטיעון לזכות". בהחלטה שניתנה על-ידי דחיתי את הדיון לשמיעת טענות הטוענת לזכות (יוער כי באותה החלטה צוין בטעות כי נאשם 1 הודה שהוא בעלים של הרכב, והדברים מכוונים להודאה בכתב האישום, אך מצב הדברים שונה ואתיחס לכך בהמשך).

50. בדיון נוסף שהתקיים ביום 3.10.2022, הגישה המאשימה מספר ראיות שלדידה תומכות בטענתה כי נאשם 1 נוהג ברכב מנהג בעלים, שכוללות: הודעת הנאשם 1 במשטרה מיום 14.2.2022 (ת/1) והודעתה של הטוענת לזכות מיום 9.2.2022 (סומנה ת/2). כמו כן באותו ישיבה התייצבה נטור אשר אף הגישה תצהיר עובר לכך.

51. נאשם 1 טען כי הרכב הוא בבעלות נטור וכי גם אם עשה שימוש ברכב, אין המדובר בשימוש שמעיד על בעלות. מכל מקום, נאשם 1 טען כי על בית המשפט להפעיל שיקול דעת ולהימנע מחילוט הרכב גם בשל מצבה הכלכלי של המשפחה. נטור הגישה תצהיר (סומן ט/1) בו טענה כי הרכב רשום על שמה במשרד הרישוי והוא בבעלותה. לדבריה, היא וזוגה פתחו עסק ורכשו את הרכב מכספים, ועל שמה רשומים כלי רכב נוספים. עוד נטען בתצהיר כי בזמן שאינו זכור לה, בשל מצב אחותה וזוגה, על מנת לעזור להם לנסוע לטיפולים רפואיים, התירה להם לעשות שימוש חוקי ברכב.

52. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים ועיינתי בראיות הנוגעות להליך החילוט, הגעתי למסקנה שיש לדחות את בקשת החילוט.

53. בניגוד לנטען על ידי המאשימה בישיבת יום 22.9.2022 במסגרת הודאתו בכתב האישום, לא ניתן לומר כי הנאשם 1 הודה כי הוא נוהג ברכב מנהג בעלים (עמ' 15, ש' 22 לפרוטוקול). עיון בכתב האישום המתוקן מלמד כי מצב הדברים רחוק מכך. אמנם, בסעיף 2 לכתב האישום המקורי נטען כי "בבעלות נאשם 1 רכב מסוג טויוטה...", אך בכתב האישום המתוקן הושמטה נסיבה זו ותחת זאת צוין כי "בשימוש נאשם 1 רכב מסוג טויוטה...". העובדה כי במסגרת הסדר הטיעון בו תוקן כתב האישום, המאשימה ויתרה על טענתה כי הרכב בבעלות הנאשם והסתפקה בתיאור כי הרכב היה בשימוש הנאשם; ואילו לעניין החילוט המשיכה לדבוק בטענה כי הרכב הוא בבעלות נאשם 1 - עשויה לעורר קשיים. נדגיש כי כתב האישום המתוקן לא כלל את הטענה כי הנאשם 1 עושה שימוש ברכב כמנהג בעלים, אלא רק כי הרכב בשימוש. זאת ועוד, בדיון בו הוצג הסדר הטיעון, הציגו הצדדים הסכמות נוספות לעניין הרכב (ראו פרוטוקול מיום 9.6.2022). המאשימה הסכימה לשחרור הרכב, שהיה תפוס עד לאותו שלב, לידי אביו של הנאשם 1 בכפוף לתנאים שכללו הפקדת במזומן בסך 15,000 ₪ ותנאים נוספים. עם זאת, נציין כי הצדדים ציינו כי שחרור הרכב היה נוכח כך "שהנאשמים הודו, ואין צורך ראיית[י]", והמאשימה הודיעה כי היא עומדת על בקשת החילוט.

54. ב"כ המאשימה לא סיפק הסבר ברור לפשר התיקון בכתב האישום בעניין הבעלות ברכב, מה המשמעות שיש לייחס לתיקון וכיצד הדברים מתיישבים אהדדי (עמ' 29 לפרוטוקול, ש' 12-13). לאמיתו של דבר, ניתן לראות את תיקון כתב האישום והשמטת העובדה כי הנאשם 1 הוא הבעלים של הרכב, כויתור על טענת המאשימה כי הרכב בבעלות הנאשם. אם כך יש לקרוא מהלך זה, מניה וביה נשטט הבסיס תחת בקשת החילוט. ניתן אולי לקרוא את המהלך באופן שהמאשימה הסכימה לאפשר לנאשם 1 לטעון כי אין לחלט את הרכב, כלומר לא לכבול אותו בהודאתו כי הרכב בבעלותו. אך גם הלך מחשבה זה מעורר קושי, שכן הודאת נאשם 1 בכתב האישום עשויה לפעול לחובתו אך אין בה לחייב אחרים לרבות טוען לזכות ברכב. כלומר ממילא, אי הודאתו בכך שהרכב בבעלותו פותח את הפתח לאחרים לטעון שהרכב הוא שלהם, המאשימה לא טענה כי אחרים טוענים לזכות ברכב, והיה זה בית המשפט שביקש לזמן את נטור, הטוענת האפשרית לזכות.

55. מעבר לקשיים עליהם הצבעתי, המאשימה לא הניחה תשתית ראייתית מספקת להוכחת הטענה כי הרכב הוא בבעלותו של נאשם 1. בפתח הדברים נציין כי בבואו של בית המשפט לשקול האם לחלט רכב, עליו להתייחס לבעלות הממשית על כלי הרכב, ולא לבעלות הרשומה במשרד הרישוי, שכן הרישום במשרד הרישוי הנו דקלרטיבי (ע"פ 6687/93 מוסא נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 193 (1998); רע"א 5379/95 סהר חברה לביטוח בע"מ נ' בנק דיסקונט לישראל בע"מ, פ"ד נא(4) 464 (1997)).

56. בישיבת הטיעונים לעונש שהתקיימה ביום 22.9.2022, המאשימה לא הניחה כל ראיה לכך שהרכב הוא בבעלות נאשם 1, ורק בישיבה הנוספת, שנועדה לשמיעת עמדת נטור, הטוענת האפשרית לזכות, הגישה המאשימה ראיות לעניין החילוט, אך גם מראיות אלו לא ניתן להסיק כי הרכב בבעלות נאשם 1. אין לשמוע ממסקנה זו, כי יש לקבל את עמדת נטור כי הרכב בבעלותה. בהודעה שנגבתה מנטור היא ציינה כי הרכב מושא החילוט נמצא בשימוש אחיינה רפיק קאדם בדראן, ובמקום אחר ציינה כי הרכב "אצל" רפיק ואחיו מוחמד מזה כשבע שנים (ת/2). נאשם 1 הבהיר בעדותו במשטרה (ת/1) כי הרכב נרכש מנטור, אך היה מוטל עליו עיקול ולכן לא הועבר הרישום. מכאן, שאין לקבל את טענת נטור בתצהירה כי הרכב ניתן על ידה לאחותה ולגיסה (הוריו של נאשם 1) כדי "לעשות בו שימוש חוקי", וגם אם כך, עולה כי אלה עושים בו שימוש לתקופה ארוכה ונוהגים בו מנהג בעלים.

57. לצד קביעה זו, נותר ספק בשאלה אם הרכב הוא בבעלות נאשם 1. התמונה המסתברת היא כי לא נעשה ברכב שימוש בלעדי על ידי נאשם 1 אלא על ידי כלל בני המשפחה. ראשית, הדבר עולה מגרסת נטור כי מסרה את הרכב לאחותה ולגיסה (ראו ת/2 וכן עמ' 29, ש' 19 לפרוטוקול). בהודעתה במשטרה ציינה נטור בהזדמנות אחת כי הרכב בשימוש אחיינה רפיק ובמקום אחר ציינה כי הרכב בשימוש רפיק ואחיו מוחמד, אם כי זה האחרון עושה בו שימוש יותר מרפיק. נבהיר כאן כי לנאשם 1, רביע, שם נוסף - מוחמד. שנית, גם מהודעת נאשם 1 לא עולה תמונה סדורה ביחס לבעלות ולתדירות השימוש ברכב. אמנם, נאשם 1 ציין בהודעתו בתשובה לשאלה: "אתה יכול להגיד שזה שלי", אך לצד זאת הוא טען כי הרכב נרכש על ידי משפחתו ושייך לאביו, וכן כי אחיו רפיק עושה שימוש ברכב אם כי לעיתים רחוקות. אינדיקציה נוספת לכך שלא ניתן ללמוד בבירור על שימוש בלעדי על ידי הנאשם 1, הוא בכך שבעוד שעולה כי הרכב נרכש (ולפי גרסת נטור - נמסר) לפני 7 שנים, נאשם 1 טוען כי הוא עושה שימוש ברכב מזה שנתיים וחצי בלבד, ואף זאת לא באופן בלעדי (ת/1). נתונים אלו מלמדים כי נותר ספק בשאלה אם נאשם 1 הוא הבעלים של הרכב, מכאן שלא ניתן להורות על חילוט. גם אם לנאשם 1 בעלות "חלקית" ברכב, העובדה כי הרכב הוא בבעלות אחרים, בני המשפחה, זאת לצד רכיבי הענישה הכוללים, מוליכים למסקנה שאין להורות בנסיבות מקרה זה על חילוט הרכב.

גזר הדין

58. הבקשה לחילוט הרכב נדחית. פועל יוצא מכך, שאני מורה על השבת העירבון שהופקד על פי החלטתי מיום 9.6.2022 למי שחויב בהפקדתו וכן מורה על ביטול כל המגבלות, האיסורים והשעבודים שהוטלו על הרכב.

59. בשים לב למתחם העונש שקבעתי ולשיקולים הקשורים לגזירת העונש, אני גוזר על כל אחד מן הנאשמים את העונשים הבאים:

מאסר בפועל לתקופה של 36 חודשים בניכוי ימי מעצרם: נאשם 1 מיום 8.3.2022 ונאשם 2 מיום 6.3.2022.

12 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי כי הנאשם לא יעבור בתוך שלוש שנים, עבירת אלימות מסוג פשע או עבירה לפי 144 לחוק העונשין, ויורשע בה.

4 חודשי מאסר על תנאי, והתנאי כי הנאשם לא יעבור בתוך שלוש שנים, עבירת אלימות מסוג עוון, או עבירה לפי סימן ה'1 לפרק י"א לחוק העונשין, ויורשע בה.

אני מחייב כל אחד מן הנאשמים לפצות את המתלון, עד תביעה מס' 1, בסכום של 12,500 ₪ (סה"כ 25,000 ₪), תוך 90 ימים מהיום. הסכום יופקד בקופת בית המשפט ויועבר למתלון באמצעות המזכירות.

29371 זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, א' חשוון תשפ"ג, 26 אוקטובר 2022, במעמד הנאשם וב"כ הצדדים.